

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

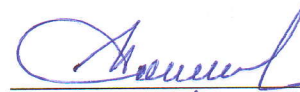
Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Олександр ОПАЛОВ

“ 31 ” серпня 2023 року

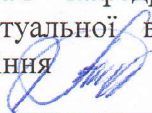
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	українська

Розробник: Валентина ЯКОБЧУК, к.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління
Світлана ТИЩЕНКО, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

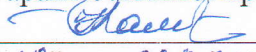
УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

_____ Валентина ЯКОБЧУК
протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми “Туризм”

_____ Наталія ВАЛІНКЕВИЧ
“29” серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією

факультету економіки та менеджменту

протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

_____ голова НМК Оксана ПРОКОПЧУК

1. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Економічна теорія» є важливою складовою підготовки сучасних фахівців з у сфері туризму, її місце знаходиться на перетині традиційних фундаментальних дисциплін та дисциплін професійної підготовки бакалаврів. Завдання вивчення дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань категорій, законів та проблематики сучасної економічної науки із врахуванням особливостей дій в умовах різних економічних систем. Здобувачі будуть знати: сутність соціально-економічних відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах; причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони; основи виробництва, ефективного використання ресурсів; роль ринку та держави у цих процесах; особливості економічних відносин між державами, напрямки реформування соціально-економічних відносин в Україні. Здобувачі будуть вміти: орієнтуватися у суті фіскальної, грошово-кредитної та інвестиційної політики; визначати домінуючі напрями економіки України у різні періоди розвитку суспільства; обґрунтувати економічну доцільність прийняття проектних рішень.

Метою вивчення дисципліни набуття здобувачами знань щодо закономірностей прояву та механізмів регулювання соціально-економічних відносин в їх єдності і взаємодії з продуктивними силами та політичними, ідеологічними, соціальними інститутами суспільства.

Основною ціллю вивчення дисципліни «Економічна теорія» є формування у здобувачів компетентностей, що набуває здобувач вищої освіти по закінченню вивчення даної дисципліни.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	1-й
Індивідуальне завдання не передбачене		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійна робота студента – 8	Освітній ступінь: бакалавр	30 год.	- год.
		Практичні	
		42 год.	- год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		108 год.	- год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		екзамен	

3. Передумови для вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань категорій, законів та проблематики сучасної економічної науки із врахуванням особливостей дій в умовах економічної системи України.

знати: соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах; причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони; основи виробництва, ефективного використання ресурсів; роль ринку та держави у цих процесах; особливості економічних відносин між державами, напрямки реформування соціально-економічних відносин в Україні;

вміти: орієнтуватися у суті фіскальної, грошово-кредитної та інвестиційної політики; визначати домінуючі напрями економіки України у різні періоди розвитку суспільства; обґрунтувати економічну доцільність прийняття проектних рішень.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Шифр	Результат навчання
PH 02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
PH 10	Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
PH 15	Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.
PH 21	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентностями

Компетентності	Програмні результати навчання			
	PH02	PH10	PH15	PH21
ЗК02	+		+	+
ЗК08	+	+	+	
ЗК09		+		+

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

6. Критерії оцінювання результатів навчання
Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,4	30	12
Практичні заняття	0,3	42	12,6
Самостійна робота	0,05	108	5,4
Модульна контрольна робота	12	1	12
Індивідуальні завдання	18	1	18
	Разом:	-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
РН02	Лк 1-2, Лк 8-9, Лк 14-15, Пз 1-2, Пз 8-9, Пз 14-15, СР1-2, СР 8-9, СР 14-15	8	14
РН10	Лк 3-7, Лк 13; Пз 3-7, Пз 13; СР 3-7, СР 13	6	10
РН15	Лк 11; Пз 11; СР 11	6	10
РН21	Лк 10, 15; Пз 10, 15; СР 10, 15	6	10
	Індивідуальні завдання, Лк; Пз; СР;	4	8
	МКР; Лк (1-15); Пз (1-15); СР (1-15);	6	8
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційні завдання охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є

перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Екзаменаційні завдання мають теоретичне та практичне спрямування та передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці й дозволяють діагностувати рівень підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Здобувач не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на екзаменаційні питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ

Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище

- T1 Історія виникнення та розвитку туризму
- T2 Класифікації в туризмі
- T3 Індустрія туризму та її структура

Змістовий модуль 2. Ринок туристичних послуг

- T4 Організація ринку туристичних послуг
- T5 Туристичний продукт та його складові у сфері туризму
- T6 Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму
- T7 Організація транспортного обслуговування в туризмі

МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ

Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі

- T8 Механізм державного регулювання туризму
- T9 Формування вітчизняної туристичної політики

Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму

- T10 Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації
- T11 Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг
- T12 Кредитна система та монетарна політика.
- T13 Система розподілу доходів та соціальна політика.
- T14 Міжнародні економічні відносини та світове господарство
- T15 Глобалізація економіки. Економічні аспекти вирішення глобальних проблем

9. Теми лекцій

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ <i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>				
1	T1	Історія виникнення та розвитку туризму	2	-
2	T2	Класифікації в туризмі	2	-
3	T3	Індустрія туризму та її структура	2	-
		<i>Всього ЗМ 1</i>	6	-
<i>Змістовий модуль 2. Ринок туристичних послуг</i>				
4	T4	Організація ринку туристичних послуг	2	-
5	T5	Туристичний продукт та його складові у сфері туризму.	2	-
6	T6	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму	2	-
7	T7	Організація транспортного обслуговування в туризмі	2	-
		<i>Всього ЗМ 2</i>	8	-
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ <i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>				
8	T8	<i>Механізм державного регулювання туризму</i>	2	-
9	T9	<i>Формування вітчизняної туристичної політики</i>	2	-
		<i>Всього ЗМ 3</i>	4	-
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму</i>				
10	T10	Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації.	2	-
T	T11	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг	2	-
T	T12	Кредитна система та монетарна політика.	2	-
T	T13	Система розподілу доходів та соціальна політика.	2	-
T	T14	Міжнародні економічні відносини та світове господарство..	2	-
T	T15	Глобалізація економіки. Економічні аспекти вирішення глобальних проблем.	2	-
		<i>Всього ЗМ 4</i>	12	-
		Разом:	30	-

10. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ <i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>				
1	T1	Історія виникнення та розвитку туризму	2	-
2	T2	Класифікації в туризмі	4	-
3	T3	Індустрія туризму та її структура	2	-
		<i>Разом ЗМ1</i>	8	-
<i>Змістовий модуль 2. Ринок туристичних послуг</i>				
4	T4	Організація ринку туристичних послуг	4	-
5	T5	Туристичний продукт та його складові у сфері туризму.	2	-

6	T6	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму	4	-
7	T7	Організація транспортного обслуговування в туризмі	2	-
		<i>Всього ЗМ 2</i>	12	
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ <i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>				
8	T8	<i>Підприємництво і підприємство: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація</i>	4	-
9	T9	<i>Держава та її економічні функції в сфері туристичних.</i>	2	-
		<i>Всього ЗМ3</i>	6	
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму</i>				
10	T10	Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації.	2	-
T	T11	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг	4	-
T	T12	Кредитна система та монетарна політика.	2	-
T	T13	Система розподілу доходів та соціальна політика.	4	-
T	T14	Міжнародні економічні відносини та світове господарство..	2	-
T	T15	Глобалізація економіки. Економічні аспекти вирішення глобальних проблем.	2	-
		<i>Всього ЗМ4</i>	16	
		Разом:	42	-

11. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ <i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>				
1	T1	Предмет і метод економічної теорії.	5	-
2	T2	Економічна система суспільства. Відносини власності.	5	-
3	T3	Суспільне виробництво: фактори, результати, ефективність.	5	-
<i>Разом ЗМ 1</i>			15	
<i>Змістовий модуль 2. Ринок туристичних послуг</i>				
4	T4	Форми організації суспільного виробництва. Гроші та грошовий обіг.	8	-
5	T5	Ринок: суть, функції, структура. Напрями формування ринкової інфраструктури.	7	-
6	T6	Попит та пропозиція. Рівновага ринку. Ринкова ціна і ціноутворення на ринку туристичних послуг	8	-
7	T7	Конкуренція і монополія в ринковій економіці. Антимонопольна політики держави.	7	-
<i>Разом ЗМ 2</i>			30	
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ <i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>				
8	T8	Підприємництво і підприємство: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	8	-
9	T9	Держава та її економічні функції в сфері туристичних	7	
<i>Разом ЗМ 3</i>			15	
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму</i>				
10	T10	Національне виробництво і відтворення. Циклічність економічного розвитку.	7	-
T	T11	Фінансова система та фіскальна політика	7	-
T	T12	Кредитна система та монетарна політика.	7	-
T	T13	Система розподілу доходів та соціальна політика.	7	-
T	T14	Міжнародні економічні відносини та світове господарство.	7	-
T	T15	Глобалізація економіки. Економічні аспекти вирішення глобальних проблем.	13	
<i>Разом ЗМ 4</i>			48	
<i>Разом:</i>			108	-

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій. Практичні роботи проводяться у аудиторіях факультету економіки та менеджменту, з використанням наочного роздаткового матеріалу та мультимедійного забезпечення.

10. Форми та методи роботи на занятті

Форми роботи: презентація, дискусії, «мозковий штурм», конкурси з практичними завданнями та їх подальше обговорення, проектування бізнес-планів, проектів, проведення творчих заходів, використання мультимедійних комп'ютерних програм.

Групові форми роботи охоплюють тренування в парах без змін або зі зміною партнерів та в малих групах від трьох до п'яти учасників (сам. синхронне виконання вправ і т.п.).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна (базова):

1. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія: підручник. К.: Вища шк., 2016. 503 с. 3. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. Шевченко Л.С. Харків: Право, 2016. 448 с.
2. Економіка публічного сектору» / В. П. Якобчук, Л. І. Симоненко, В. А. Довженко, Є. І. Ходаківський, І. Л. Литвинчук, О. В. Захаріна, С. В. Тищенко, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, Н. С. Пугачова, О. П. Русак, О. П. Власенко, Ю. В. Золотницька; за загальною редакцією В. П. Якобчук. Київ: Вид-во Ліра-К, 2021. 496 с.
3. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Економічна теорія. Політекономія: Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
5. Економічна теорія: навч. посібник. / В. П. Якобчук. 4-те вид., перероблене. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с.
6. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія : підручник / В. Д. Базилевич, В. М. Попов. – 8-ме вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2012. – 702 с.
7. Економічна теорія: Політична економія: Підручник. / Кол. авт.: Юрій С.І., Буян І.В., Березюк Р.М., Сарай М.І., Вербінський. К.: Кондор. 2009. 690 с.
8. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні» / В. П. Якобчук, Є. І. Ходаківський, І. Л. Литвинчук, Л. І. Симоненко, В. А. Довженко, О. В. Захаріна, С. В. Тищенко, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, Н. С. Пугачова; за загальною редакцією В. П. Якобчук. Київ: Вид-во Ліра-К, 2021. 406 с.
9. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії. Навчальний посібник 3-те видання К.:ВЦ «Академія», 2009. 502 с.
10. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: навч. посібник. 4-те вид., стер. К.: Академія, 2016. 502 с.
11. Основи економічної теорії: підручник / за ред. А.А. Чухна. К.: Вища школа, 2015. 606 с. 9. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 3-те вид., переобл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 423 с.
12. Політична економія: Навч. посібник / За проф. Д.є.н., проф.. Ю.І. Пилипенка. Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет». 2014. 236 с.
13. Політична економія : навчальний посібник / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.

Допоміжна:

1. Андрусь О.І. Економічна теорія: інтерактивні методи в модульному навчанні. Київ:КНТ, 2008. 479 с.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка): Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2009. 688 с.
3. Ватаманюк О. З. Бізнес-економіка: навчальний посібник / О. З. Ватаманюк. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 324 с.
4. Галушка З., Лусте О. Стратегії розвитку бізнесу: теорія і практика : навч. посібник . Чернівці : Чернівець. над. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 288 с
5. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. К., Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2009, 864 с.
6. Закон України «Про власність» // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 20. С. 249.
7. Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України. 1991. №49. С. 682.
8. Закон України «Про підприємництво» // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. С.84.
9. Лагутін В.Д., Уманців Ю.М., Щербакова Т.А. [та ін.] Економічна теорія :

підручник /; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.

10. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Видавничий центр «Академія». 2015. С. 504.

11. Федоренко В.Г., Руженський М.М., Палиця С.В., Пінчук Ю.Б. Основи економічної теорії: навч. посіб. – 2-ше вид. перероб. і доп. Київ. Алерта. 2012. 312с.

12. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2018. 480с.

13. Юрій С.І. Економічна теорія: політична економія. Підручник. Київ. Кондор. 2018. 604 с.